

חוני המעגל ופערי דורות

בבלי תענית כג עמוד א

אמר רבי יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה +תהלים קכ"ו+ שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים. אמר: מיאיכא דניים שבעין שנין בחלמא? יומא חד הוה אזל באורחא, חזייה להווא גברא דהוה נטע חרובא, אמר ליה: האי, עד כמה שנין טעין? - אמר ליה: עד שבעין שנין. - אמר ליה: פשיטא לך דחיית שבעין שנין? - אמר ליה: האי [גברא] עלמא בחרובא אשכחתי, כי היכי דשתלי לי אבהתי - שתלי נמי לבראי. יתיב, קא כריך ריפתא, אתא ליה שינתא, נים. אהדרא ליה משוניתא, איכסי מעינא, ונים שבעין שנין. כי קם חזייה להוואגברא דהווא קא מלקט מינייהו. אמר ליה: את הוא דשתלתיה? - אמר ליה: בר בריה אנא. אמר ליה: שמע מינה דניימי שבעין שנין. חזא לחמריהדאטיילידא ליה רמכי רמכי. אזל לביתיה, אמר להו: בריה דחוני המעגל מי קיים? - אמרו ליה: בריה ליתא, בר בריה איתא. אמר להו: אנא חוניהמעגל. לא הימננהו. אזל לבית המדרש, שמעינהו לרבנן דקאמרי: נהירן שמעתתין כבשני חוני המעגל, דכי הוי עייל לבית מדרשא, כל קושיא דהווללה לרבנן הוה מפרק להו. אמר להו: אנא ניהו, ולא הימננהו, ולא עבדי ליה יקרא כדמבעי ליה, חלש דעתיה, בעי רחמי ומיית. אמר רבא, היינודאמרי אינשי: או חברותא או מיתותא.

<p>תרגום לעברית אמר רבי יודן הגר: חוני המעגל הזה הוא בן בנו של חוני המעגל חוני המעגל, היה סמוך לחורבן בית המקדש, יצא לשדה אצל הפועלים. עד שהוא שם ירד מטר, נכנס לו למערה. משישב, נתנמנם וישן לו. והיה שקוע בשנתו שבעים שנה עד שחרב בית המקדש, ונבנה פעם שניה. לסוף שבעים שנה ניעור משנתו, יצא לו מן המערה, וראה עולם מתחלף. זויות שהיו כרמים, עושות זיתים, זויות שהיו זיתים, עושות זרעים. שאל את בני המדינה, אמר להם: מה קול בעולם? אמרו לו: ואין אתה יודע מה קול בעולם? אמר להם: לא. אמרו לו: מי אתה? אמר להם: חוני המעגל. אמרו לו: שמענו שהיה נכנס לעזרה והיא מאירה. נכנס והאירה, וקרא על עצמו: "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים."</p>	<p>ירושלמי תענית פרק ג הלכה ט אמר רבי יודן גיריא*: הדין חוני המעגל בר בריה דחוני המעגל, הוה סמוך לחורבן בית מוקדשא, נפק לטורא לגבי פעליי עד דו תמן נחת מיטרא עאל ליה למערתא. מן יתיב, נם ודמך ליה, ועבד שקיע בשינתיה שבעין שנין, עד דחרב ביה מוקדשא ואיתבניה זמן תינינות. לסוף שובעין שנין איתער מן שינתיה נפק ליה מן מערתא, וחמא עלמא מחלף זוויי דהוות כרמין עבידא זייתין. זוויי דהוות זייתין, עבידא זרעו. שאל ליה למדינתא, אמר לון: מה קלא בעלמא? אמרון לי: ולית את ידע מה קלא בעלמא אמר לון: לא אמרין: לית מאן את אמר לון: חוני המעגל. אמרון ליה: שמענן דהוה עליל לעזרה והיא מנהרה עאל ואנהרת, וקרא על גרמיה: "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים" *ר' יודן גיריא הוא שמו המשובש ל' ר' יהודה בר גדיא (מרגליות, אנציקלופדיה לחכמי התלמוד), אמורא ארצישראלי מאוחר מבעלי האגדה.</p>
---	--

חנוך לוין

דודי חוני

דודי חוני שכב לישון מתחת לחרוב והתעורר מקץ 2000 שנה מתחת ללוח-מודעות. גם אלה שחשבוהו למת כבר היו מתים מזמן. קם דור שלא חשב עליו כלל.

ימינו, ימי שיר-השירים, הניצנים נראו בארץ, כמו שנאמר בפזמונים הפופולאריים.

כל שד – עופר, כל אף – מגדל. דודי חוני היה אדם תמים. הוא ניער את העשבים מכותנתו והלך אל הרחוב למכור את מעגליו. והימים, ימי שיר-השירים; חינויות מנומשות טופפות לאיטן כשהן נשענות על חמודים מתולתלים וצוואריהן מכוסים פרות שועלים קטנים. דודי חוני, היה אדם בלתי מציאותי; הוא חשב למכור מעגלים בעולם ישר-זווית. היתה זו שטות.

כמובן, הימים, ימי שיר-השירים, מה תעשה שולמית ספורטיבית במעגלי זקן עיקש? הימים נפלו זה אחר זה כמו חרוזים. שרדו בחיים רק אלה שידעו לפזם. הם הרנינו לך את ימותיך באבי-אביך. אני ידעתי שדודי חוני לא יוכל לשיר. הוא היה זקן. 2000 שנים הופכות כל אדם לספקן. כששמע אותם שרים שהם חבצלות-השרון ושושני-העמקים, שעניהם פיונים ולחיהם כערוגות-בושם, חייך ולא האמין.

אלוהיו שלו לא דיבר חלקלקות כאלה אפילו כשהיה מרוצה. הרבה חורבן ראה מכדי שיתפתה להאמין שקורות בתייהם עשויות ארזים.

ראיתיו בפעם האחרונה לפני חודש. בטרם יצא, השליך אל האש את מגילת-היוחסין שלו, מגילה עתיקה ומתפוררת. בין דודי חוני לבין ברטה קיש היתה רשימה ארוכה של מחשבי-קיצין מבלבלים אך נקיי-זרע. לא היה סיכוי שיהיה המשך, הימים ימי שיר-השירים, כל הפקחים הם ממזרים. ראיתי אותו יורד לכיכר העיר ומתמוטט בתוך המון רב של ששים מלכות, שמונים פילגשים ועלמות לאין-מספר.

מכרים סיפרו לי שהמשיך ללכת ולצייר את עיגוליו. בשדרה אחת התקלסו בו הילדים והוא גער בהם שלא יבלבלו לו את העיגולים. שולמית אחת שארבה לו בסתר חדר-המדרגות, פירשה את דבריו באופן מסולף וטילפנה למשטרה. מצאוהו השומרים הסובבים בעיר, היכוהו, פצעוהו.

השבעתי אתכן, בנות-ירושלים, אם תמצאו את דודי, מה תגידו לו?

1966